



Vides d'escriptors a l'Edat Moderna: retòrica, història i poètica

IV. POÈTICA I HISTORIOGRAFIA

Cesc Esteve (Universitat de Barcelona)

De les vides a les biografies. La poètica del gènere biogràfic a l'edat moderna

Els estudis biogràfics situen entre l'últim terç del segle XVII i la primera meitat del segle XVIII l'emergència de les noves formes d'escriure vides que caracteritzarien la biografia literària. L'amplada del marc cronològic fa pensar que els canvis que deixen enrere les vides de poetes i donen forma a les biografies literàries són diversos i es manifesten de manera gradual i a diferents ritmes. Un exemple d'això podrien ser les *Vides de poetes anglesos* de Samuel Johnson, publicades a la dècada del 1780 i sovint considerades un paradigma de la biografia literària. Les *Vides* de Johnson van ser concebudes encara, inicialment, com a escrits breus que havien de contenir una selecció de notícies biogràfiques i comentaris crítics per fer d'introducció a les obres dels autors biografiats i llegir-se per separat. I van acabar sent, en alguns casos, relats extensos plens d'anècdotes biogràfiques i consideracions teòriques i històriques, disposats, als volums, en una seqüència que convidava a interpretar les biografies dels escriptors com a episodis connectats de la història de la literatura anglesa. Johnson deixa enrere l'actitud apologètica i encomiàstica de bona part dels escriptors de vides dels segles anteriors i critica obertament molts dels poetes biografiats; admet que els biògrafs sovint saben poques coses certes dels escriptors i que

n'imaginem moltes; i s'interessa per qüestions que abans no s'havien atès, com la relació dels autors amb els impressors i llibreters. Tanmateix, segueix pensant que el propòsit principal de la biografia és revelar el caràcter del poeta i que, per fer-ho, convé molt haver-lo conegut i haver-hi tingut tractes personals. I les seves biografies segueixen combinant la narració biogràfica amb la disquisició crítica i l'erudició històrica.

Sabent, llavors, que l'evolució de l'escriptura biogràfica durant l'edat moderna demana procedir amb prudència i mesura, el que em proposo és explicar canvis significatius en el gènere a partir de l'examen i la comparació de vides i biografies d'autors hispànics escrites entre els segles XVI i XIX. M'interessaré sobretot per la poètica del gènere, això és, pels indicis que permeten detectar canvis en les maneres d'entendre els principis, mètodes i finalitats de la biografia dedicada a poetes i escriptors. Per disposar d'un material prou ampli i representatiu, em serviré de la "Biblioteca de biografias" creada en el marc del projecte 'Sujeto e institución literaria en la Edad Moderna' del grup de recerca P.A.S.O. a la Universidad de Córdoba. En aquesta biblioteca virtual s'hi poden consultar digitalitzades diverses biografies d'autors com Garcilaso de la Vega, Diego Hurtado de Mendoza, Alonso de Ercilla, Lope de Vega, Luis de Góngora i Quevedo, entre d'altres, escrites tot al llarg de l'edat moderna.

<http://www.uco.es/servicios/ucopress/silem/index.php/bibliotecas/biografias>